

ДОСЛІДЖЕННЯ БІОЛОГІЧНИХ ЕФЕКТІВ ПРИРОДНИХ МІНЕРАЛЬНИХ ВОД НА ФУНКЦІОНАЛЬНУ АКТИВНІСТЬ ПІДШЛУНКОВОЇ ЗАЛОЗИ

©Т. В. Чайковська, В. Г. Малиновська, Н. А. Яковенко, О. П. Голубка

ДУ «Науково-практичний медичний центр «Реабілітація» МОЗ України», м. Ужгород

Вступ. Функціональні порушення підшлункової залози (ПЗ), які розвиваються на фоні хронічних захворювань органів травлення, призводять спочатку до відносного, а потім і до абсолютного дефіциту панкреатичних ферментів і бікарбонатів. Тому корекція ранніх проявів панкреатичної гіпосекреції лежить в основі профілактики хронічного панкреатиту та його метаболічних наслідків. З цією метою можуть бути застосовані природні мінеральні води (МВ), вплив яких на панкреатичну секрецію зумовлюється особливостями хімічного складу та біологічних властивостей.

Мета дослідження – вивчення особливостей порожнинної дії МВ різної бальнеологічної належності на зовнішньосекреторну функцію стан ПЗ.

Матеріал і методи дослідження. З метою визначення спрямованості порожнинної дії МВ різного складу та мінералізації (від 0,3 до 8,9 г/л) досліджений їх вплив на каталітичну активність панкреатичної амілази *in vitro*. Всього проведено 210 серій досліджень 7 МВ Закарпаття. Контролем слугували дослідження з водопровідною водою.

Результати й обговорення. Встановлено, що всі досліджувані води, в аніонному складі яких переважають гідрокарбонати (Поляна-Купіль, Лу-

жанська-7, Шаянська-242, Сойминська), підвищують амілолітичну активність ПЗ, відрізняючись за ступенем стимулюючого ефекту (в 3,3 – 9,6 разів). Дещо нижчим (в 1,3 – 2,5 разів) виявився стимулюючий ефект слабомінералізованих МВ (Деренівська, Карпатська, Синяцька). Слід відмітити, що ступінь активації молекулярної активності α -амілази під впливом МВ залежить від концентрації в її складі макроелементів, зокрема кальцію ($r=+0,8$), величини її буферної ємності ($r=+0,66$) та нейтралізуючої здатності ($r=+0,76$), а також від вмісту гідрокарбонатів ($r=+0,70$) та загальної мінералізації ($r=+0,62$).

Висновки. Проведені дослідження показали, що вже в умовах *in vitro* можлива об'єктивна оцінка спрямованості лікувального впливу природних МВ різних бальнеологічних груп при функціональних порушеннях ПЗ, що є основою вибору індивідуальної тактики лікування при різних варіантах дисфункціональних станів панкреатичної секреції.

Перспективи подальших досліджень. Результати проведених досліджень свідчать про перспективність вивчення впливу МВ на ліполітичну та протеолітичну активність ПЗ в умовах *in vitro*, що є важливим при явищах диспанкреатизму.